

dr hab. Rafał Kasprzak, prof. SGH
Instytut Zarządzania Wartością
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkola Główna Handlowa w Warszawie

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Gabryjończyk pt. „Ekonomiczno-społeczne uwarunkowania przestrzennego zróżnicowania sektora kultury w Polsce Wschodniej” napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Krystyny Krzyżanowskiej w Instytucie Ekonomii i Finansów, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

I. Przesłanki formalno-prawne napisania recenzji

Podstawę formalną napisania niniejszej recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Ekonomii i Finansów SGGW w Warszawie dr. hab. Mariusza Maciejczaka, prof. SGGW z dnia 26 kwietnia 2023 roku, w którym informuje, że w dniu 25 kwietnia 2023 r. Uchwałą Rady Dyscypliny Ekonomii i Finansów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie wyznaczono dr hab. Rafała Kasprzaka, prof. SGH na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Katarzyny Gabryjończyk.

Rozprawa doktorska została przekazana do Instytutu Zarządzania Wartością w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

Niniejsza recenzja zawiera szczegółowo uzasadnioną ocenę spełnienia przez rozprawę doktorską warunków określonych w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018 poz. 1669).

II. Charakterystyka recenzowanej rozprawy doktorskiej

Recenzowana praca liczy 322 strony, składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, uogólnień i wniosków, bibliografii, spisu tabel, spisu rysunków i wykresów, aneksu, w którym znajdują się cztery załączniki: Załącznik 1. Charakterystyka sektora kultury w Polsce Wschodniej w roku 2012 i 2016; Załącznik 2. Charakterystyka gospodarcza Polski Wschodniej w 2012 i 2016 roku; Załącznik 3. Charakterystyka społeczna Polski Wschodniej w roku 2012 i 2016; Załącznik 4. Kwestionariusz ankiety. Zdaniem Recenzenta praca ma optymalną objętość stron.

Celem głównym dysertacji mgr Katarzyny Gabryjończyk było zidentyfikowanie ekonomiczno-społecznych uwarunkowań zróżnicowania przestrzennego rozwoju sektora kultury w Polsce Wschodniej. Na potrzeby realizacji celu pracy sformułowano cztery hipotezy badawcze, których sprawdzenie stanowiło podstawę do wnioskowania na temat tego, w jakich warunkach sektor kultury w jednostkach powiatowych w Polsce Wschodniej uzyskał wyższy poziom rozwoju. Struktura rozprawy została podporządkowana celowi głównemu.

We wstępie Doktorantka w przekonujący sposób omawia motywy zajęcia się problematyką sektora kultury wskazując na jego pozytywne oddziaływanie na gospodarkę i społeczeństwo, komplementarność wobec innych branż, zaspokajanie kulturalnych, a często również poznawczych i edukacyjnych potrzeb społecznych oraz jego wartość dla ochrony dziedzictwa narodowego.

Autorka stwierdza, że interesującym zagadnieniem jest identyfikacja warunków w jakich sektor ten funkcjonuje lepiej, a w jakich gorzej i od czego uzależniony jest poziom jego rozwoju, konkludując, że wiedza ta z pewnością mogłaby przyczynić się do wdrożenia działań mających na celu poprawę działalności podmiotów funkcjonujących w ramach tego wycinka gospodarki, a więc w konsekwencji i pozytywnie wpłynąć na realizację przez sektor jego funkcji.

Jest to zdaniem Recenzenta bardzo ważny obszar poznawczy, ciągle jeszcze niedostatecznie zdiagnozowany w realiach polskiej gospodarki. Warto nadmienić, że wnioski wynikające z tego typu analiz mogą z powodzeniem zostać wykorzystane w polityce gospodarczej realizowanej zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym, co z pewnością wzmacnia

walory recenzowanej dysertacji. Wynikająca z tych stwierdzeń koncentracja Autorki na obszarze tzw. makroregionu Polski Wschodniej jest w pełni zrozumiała dla Recenzenta.

W dalszej części wstępu Doktorantka opisuje zawartość poszczególnych rozdziałów. Uważam, że wstęp został bardzo dobrze opracowany.

W rozdziale pierwszym zatytułowanym „Zagadnienia metodologiczne badań” zaprezentowano najważniejsze kwestie metodologiczne, w tym cele i hipotezy badawcze, sposób doboru obiektów do badania. Przedstawiono metody gromadzenia materiału empirycznego, jego opracowania i prezentacji wyników oraz scharakteryzowano populację w badaniach ankietowych. Rozdział pierwszy jest swoistym rozszerzeniem wstępu do pracy i zawiera bardzo istotne z punktu widzenia Recenzenta informacje. Rozdział pierwszy składa się z czterech podrozdziałów.

W podrozdziale pierwszym Doktorantka przedstawiła kontekst badanego zjawiska odnosząc się do literatury przedmiotu oraz uzasadniła skupienie się na jednostkach powiatowych makroregionu Polski Wschodniej. Przedstawione argumenty są sensowne i w opinii Recenzenta dobrane trafnie. Oczywiście województwa Polski Wschodniej, które zdaniem Autorki charakteryzują się ogólnie złą sytuacją ekonomiczną, np. niską atrakcyjnością inwestycyjną i konkurencyjnością, z gospodarką bazującą na nisko produktywnym rolnictwie powoli zmieniają swoje oblicze niemniej nie można się nie zgodzić ze stwierdzeniem, że w dotychczasowych badaniach sektora kultury brakuje takich, które koncentrowałyby się wyłącznie na regionach bardzo słabo rozwiniętych, a także na Polsce Wschodniej sensu stricto, co także stanowi przesłankę do podjęcia rozważań w tym obszarze.

Oczywiście powiaty makroregionu Polski Wschodniej nie są jedynymi jednostkami administracyjnymi w Polsce napotykającymi problemy strukturalne w rozwoju gospodarczym, ale jak już wspomniano dobór obszaru do analiz jest uzasadniony poprawnie.

W podrozdziale drugim zatytułowanym „Problem, cele i hipotezy badawcze” przedstawiono cel główny pracy, którym jest zidentyfikowanie ekonomiczno-społecznych uwarunkowań zróżnicowania przestrzennego rozwoju sektora kultury w Polsce Wschodniej oraz cele szczegółowe do których zaliczone zostały:

- skonstruowanie definicji operacyjnej sektora kultury,
- opracowanie miernika syntetycznego rozwoju sektora kultury w makroregionie,
- poznanie zróżnicowania przestrzennego sektora kultury w powiatach i miastach na prawach powiatu w makroregionie Polski Wschodniej w latach 2012 i 2016,
- określenie poziomu rozwoju ekonomiczno-społecznego jednostek powiatowych w Polsce Wschodniej w latach 2012 i 2016 z wykorzystaniem miary syntetycznej,
- zidentyfikowanie, które z uwarunkowań funkcjonowania sektora kultury w Polsce Wschodniej są istotne,
- poznanie sposobu postrzegania i korzystania z sektora kultury przez mieszkańców wybranych jednostek lokalnych (Autorka skoncentrowała się na powiatach i miastach na prawach powiatu).

Dobór celów szczegółowych oceniam na poprawny i korespondujący z celem głównym dysertacji. W pewnym stopniu polemizować można z celem pt. „skonstruowanie definicji operacyjnej sektora kultury”, w odczuciu Recenzenta nie powinien on stanowić celu szczegółowego sensu stricto, ale raczej być punktem wyjścia dla prowadzonych przez Doktorantkę analiz w dalszych częściach rozprawy.

Kolejnym ważnym elementem omówionym w bieżącym podrozdziale jest prezentacja czterech hipotez badawczych, do których zaliczają się:

- Hipoteza 1: Miasta na prawach powiatu stanowią centra rozwoju sektora kultury w Polsce Wschodniej.
- Hipoteza 2: Poziom rozwoju sektora kultury w jednostkach powiatowych Polski Wschodniej jest pozytywnie skorelowany z ich poziomem rozwoju ekonomiczno-społecznego.
- Hipoteza 3: Czynniki ekonomiczne silniej niż czynniki społeczne korelują z poziomem rozwoju sektora kultury w Polsce Wschodniej.
- Hipoteza 4: Respondenci z jednostek o najbardziej rozwiniętym sektorze kultury lepiej oceniają jakość swojego życia w porównaniu z tymi, którzy mieszkają w powiatach o najsłabiej rozwiniętym sektorze kultury.

Następnie Autorka uzasadnia dobór hipotez na podstawie krytycznego przeglądu literatury i dotychczas przeprowadzonych badań. Uzasadnienie i dobór hipotez oceniam poprawnie.

W trzecim podrozdziale zatytułowanym „Metodyka i organizacja badań” Doktorantka omawia źródła materiałów do badań, metody doboru obiektów do badań, metody gromadzenia materiału badawczego, metody opracowania i prezentacji materiału badawczego oraz charakterystykę próby w badaniu ankietowym.

Źródła materiałów do badań to dane wtórne, jak i dane zebrane w przeprowadzonym przez Doktorantkę badaniu ankietowym. Obiektami do badań objętymi analizą statystyczną były wszystkie powiaty i miasta na prawach powiatu makroregionu Polski Wschodniej (101 jednostek terytorialnych, w tym 14 miast na prawach powiatu). Taki dobór obiektów jest uzasadniony celami szczegółowymi dysertacji i w opinii Recenzenta jest poprawny metodycznie. Uzupełnieniem analiz statystycznych przeprowadzonych na danych wtórnych było badanie ankietowe przeprowadzone w dziesięciu wybranych celowo jednostkach terytorialnych. Uzasadnienie przeprowadzonego doboru struktury próby oceniam na poprawne.

W metodyce gromadzenia materiału badawczego Doktorantka omówiła zasady doboru danych wtórnych wskazując, że dotyczyły one stanu dla roku 2012 i dla roku 2016. Przedstawione uzasadnienie jest zrozumiałe, aczkolwiek odrobinę zawite, jednakże w opinii Recenzenta może zostać przyjęte. Oczywiście można byłoby przyjąć inne przedziały czasowe. Sądzę, że ten aspekt powinien zostać szerzej przedyskutowany na publicznej obronie pracy.

Dane pierwotne zostały zebrane poprzez badanie ankietowe, niestety na jego przebieg i reprezentatywność zebranych danych wpłynęła pandemia COVID-19. Zebrane w ramach ankiety dane nie mogą oczywiście być reprezentatywne – co słusznie stwierdziła Doktorantka – jednakże docenić należy jej zaangażowanie i determinację w przeprowadzeniu badania empirycznego.

W badaniu empirycznym udział wzięło łącznie 264 respondentów, mieszkańców dziesięciu powiatów makroregionu Polski Wschodniej. Niecałą połową respondentów (43%) stanowili mieszkańcy pięciu jednostek, które wypadły najkorzystniej w rankingu rozwoju sektora kultury w 2016 roku (Zamość, Krosno, Lublin, powiaty: lubaczowski i łańcucki), w drugiej grupie (57%) znajdowali się mieszkańcy pięciu powiatów, które uplasowały się na ostatnich pięciu miejscach uporządkowania (powiaty: kraśnicki, nidzicki, zamojski, konecki i

kazimierski). Formularz ankiety, jak już wspomniano, stanowi załącznik do recenzowanej dysertacji.

W procesie opracowania i prezentacji materiału badawczego Doktorantka wykorzystwała wiele adekwatnych metod statystycznych, poprawnie uzasadniając ich dobór i szczegółowo je opisując. W opinii Recenzenta opis poszczególnych miar jest zbyt rozbudowany i z powodzeniem mógłby stanowić załącznik do treści dysertacji.

Rozdziały drugi i trzeci stanowią rozdziały prezentujące przegląd literatury i zostały sporządzone poprawnie.

Rozdział drugi zatytułowany „Sektor kultury – ujęcie teoretyczne” składa się z trzech podrozdziałów. W pierwszym Autorka omawia istotę pojęcia kultura w naukach społecznych odwołując się do literatury przedmiotu. W drugim podrozdziale omówiono pojęcie sektora kultury wskazując na sektory jemu pokrewne takie jak przemysły kultury czy przemysły kreatywne. Omówione zostały także sposoby definiowania tego sektora stosowane przez Główny Urząd Statystyczny, European Statistical System Network on Culture, francuskie Ministerstwo Kultury i Komunikacji, Brytyjski Departament Kultury, Mediów i Sportu (DCMS), UNESCO, przedsiębiorstwo KEA European Affairs i inne. Podrozdział zwięźsza propozycja operacyjnej definicji analizowanego sektora.

W podrozdziale trzecim w oparciu o zaproponowaną operacyjną definicję i wynikające z niej kody PKD omawiana jest liczebność i jej zmiany dla danych z roku 2012 i 2016. Uzupełnieniem jest opis publicznych źródeł finansowania sektora kultury. Warto w tym miejscu przypomnieć, że zakreślony przez Doktorantkę w definicji operacyjnej sektor kultury jest tylko w części finansowany ze środków publicznych, przede wszystkim w zakresie tych obszarów aktywności i form jego organizacji, które podlegają samorządowi oraz administracji centralnej.

Temat finansowania sektora kultury został niestety w pracy potraktowany zbyt ogólnie, pomimo bogatej literatury w tym zakresie. Niezrozumiała dla Recenzenta jest wzmianka o dochodach w dziale kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (s. 69 i dalsze). Z kolei teza przedstawiona na s. 70 cyt.: „Podsumowując należy zauważyć, iż wydatki publiczne na kulturę kierowane są w Polsce przede wszystkim do publicznych instytucji kultury, a

dominującą rolę pełnią w tym obszarze jednostki samorządu terytorialnego” jest niestety mało odkrywczą.

Dyskusję na temat roli sektora kultury w polskim systemie gospodarczym uzupełnia prezentacja wybranych wyników badania oddziaływania tego sektora na gospodarkę, badań liczby miejsc pracy tworzonych w tym sektorze gospodarki i przedstawienie krytycznych uwag w zakresie tych analiz.

Autorka w rozdziale drugim poruszyła wiele wątków i postawiła przed sobą bardzo ambitne zadanie, gdyż ta problematyka jest przedmiotem licznych analiz prowadzonych zarówno przez administrację centralną (m.in. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury), administrację samorządową (m.in. analizy Miasta Stołecznego Warszawy, Miasta Krakowa, Miasta Wrocławia, samorządów Małopolski, Wielkopolski, Pomorza) oraz licznych badaczy tego zjawiska. Pomimo pewnych niedociągnięć całość rozdziału oceniam umiarkowanie pozytywnie.

W rozdziale trzecim zatytułowanym „Sektor kultury w teorii i badaniach innych autorów” Doktorantka kontynuuje przegląd literaturowy. W podrozdziale pierwszym przedstawia dwa ważne z punktu widzenia dalszych analiz obszary, jakimi są ekonomia kultury i problematyka zróżnicowania przestrzennego. Z kolei drugi podrozdział to przegląd wybranych badań dotyczących sektora kultury. W badaniach przedstawionych w tej części brakuje zdaniem Recenzenta logiki i uporządkowania. Warto zauważyć, że pojawiają się w nim także prace prezentujące oddziaływanie na gospodarkę tego sektora o czym Autorka już pisała w podrozdziale 2.3.

Podsumowując rozważania teoretyczne przedstawione w rozdziale drugim i trzecim należy, jednakże stwierdzić, że pomimo pewnych niedociągnięć stanowią one interesujący materiał poznawczy i pozytywnie pozwalają zweryfikować kompetencje Doktorantki w zakresie krytycznego doboru źródeł literaturowych.

W rozdziale czwartym pt. „Sektor kultury w Polsce Wschodniej” Doktorantka koncentruje się na makroregionie Polski Wschodniej. W pierwszym podrozdziale analizuje wielkość i strukturę sektora kultury stosując trzy metody: (1) udział podmiotów przypisanych danemu sektorowi we wszystkich podmiotach prowadzących działalność na danym obszarze, (2) wskaźnik koncentracji (lokalizacji LQ – wzór przedstawiony na s. 130), (3) liczbę podmiotów

w przeliczeniu na określoną liczbę mieszkańców. Następnie przedstawia wyniki wraz z ich omówieniem odnoszącym się zarówno do specyfiki miejsca, jak i specyfiki typu organizacji sektora kultury.

Drugi podrozdział przedstawia zróżnicowanie przestrzenne sektora kultury w makroregionie w oparciu o metodę porządkowania liniowego, której wybór został poprzedzony przeprowadzeniem procedury wspomagającej (co zostało szczegółowo omówione w rozdziale 1.3.4. dysertacji). Efektem prac statystycznych Autorki jest miara syntetyczna rozwoju sektora kultury w powiatach Polski Wschodniej (Tabela 9., s.157) i wynikająca z niej pozycja powiatu w rankingu (Tabela 10., s.159) oraz zestawienie dla dwóch okresów czasowych (Tabela 11., s.162). W kolejnym kroku Doktorantka przeprowadziła kategoryzację obiektów w zależności od wartości syntetycznego wskaźnika rozwoju kultury i podzieliła obiekty na cztery kategorie. Podsumowaniem rozdziału jest krytyczne omówienie zróżnicowania przestrzennego z bardzo wartościowym odniesieniem się do innych badań w tym przedmiocie.

Pośród mieszkańców wybranych dziesięciu powiatów (5 z najbardziej i 5 z najmniej rozwiniętym sektorem kultury) Autorka przeprowadziła badania ankietowe, których wyniki zostały omówione w trzecim podrozdziale.

Rozdział czwarty, pomimo że powstał na podstawie dostępnych danych statystycznych, które są dostarczane przede wszystkim przez publiczne jednostki sektora kultury, stanowi pełnokrwisty rozdział analityczny, który świadczy o wysokich kompetencjach w prowadzeniu analiz statystycznych i prac badawczych. Wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz stanowią ważny wkład recenzowanej dysertacji w rozwój wiedzy o badanym zjawisku.

W rozdziale piątym zatytułowanym „Uwarunkowania zróżnicowania sektora kultury w Polsce Wschodniej” Autorka omawia sytuację społeczno-ekonomiczną badanych jednostek oraz ekonomiczne i społeczne uwarunkowania zróżnicowania sektora kultury.

Pierwszy podrozdział to charakterystyka gospodarcza, drugi koncentruje się na charakterystyce społecznej, trzeci opisuje poziom rozwoju społeczno-ekonomicznego. Doktorantka charakteryzując aspekty gospodarcze koncentruje się na finansach publicznych, aktywności podmiotów prowadzących działalność gospodarczą i rynku pracy.

Analiza aspektów społecznych obejmowała demografię, migracje, poziom urbanizacji i inne. Zwieńczeniem jest opracowanie syntetycznego wskaźnika rozwoju ekonomiczno-społecznego powiatów i miast na prawach powiatu w Polsce Wschodniej a następnie zdefiniowanie klas rozwoju ekonomiczno-społecznego.

Drugi podrozdział to zróżnicowanie sektora kultury względem poziomu rozwoju ekonomiczno-społecznego, które zostało omówione poprzez analizę korelacji rozwoju sektora kultury z poziomem rozwoju ekonomiczno-społecznego oraz poszczególnymi zmiennymi ekonomicznymi i społecznymi dla lat 2012 oraz 2016. Analiza została rozszerzona o odniesienie się do podobnych wyników badań. Następnie wypracowane wnioski zostały rozszerzone o wyniki przeprowadzonych badań empirycznych.

Całość rozdziału piątego oceniam bardzo pozytywnie. Podobnie jak rozdział czwarty świadczy o wysokich kompetencjach w prowadzeniu analiz statystycznych i prac badawczych. Wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz stanowią ponadto ważny wkład recenzowanej dysertacji w rozwój wiedzy o badanym zjawisku.

Ostatnią częścią dysertacji jest rozdział będący podsumowaniem, zatytułowany „Uogólnienia i wnioski” w którym Doktorantka weryfikuje poprawność hipotez a następnie wyprowadza pewne uogólnienia. Ich zakres merytoryczny jest ściśle powiązany z przeprowadzonymi w recenzowanej dysertacji analizami. W podsumowaniu Autorka omówiła najważniejsze dokonania, sformułowała wnioski wynikające z analizy literatury przedmiotu oraz przeprowadzonych badań empirycznych a także opisała kierunki prowadzenia dalszych badań. Uważam, że zakończenie zostało napisane w sposób prawidłowy.

Załączniki do pracy zawierają materiały wykorzystane w trakcie prowadzenia badań i świadczą o rzetelności prowadzonych badań.

III. Ocena recenzowanej rozprawy doktorskiej

Do oceny rozprawy doktorskiej Recenzent wykorzystał następujące kryteria:

1. Poprawność wyboru problematyki badawczej.
2. Umiejętność sformułowania problemu badawczego.

3. Umiejętność wykorzystania literatury przedmiotu.
4. Umiejętność opracowania metodyki badań i przeprowadzenia badań.
5. Umiejętność zaprezentowania wyników badań i formułowania wniosków z badań.
6. Osiągnięcia naukowe dokonane w pracy.
7. Prawidłowość konstrukcji pracy.
8. Jakość edytorską pracy.

1. Poprawność wyboru problematyki badawczej

Problem badawczy poruszony w rozprawie doktorskiej należy uznać za bardzo ważny zarówno z punktu widzenia rozwoju teorii jak i praktyki ekonomii i finansów. Recenzent pragnie podkreślić jego nowatorski charakter. W pracy omówiono problematykę uwarunkowań i zróżnicowania sektora kultury w Polsce Wschodniej. Tematyka ta nie była jeszcze tak rzetelnie poruszana w literaturze przedmiotu. Niewątpliwie świadczy to o prekursorskim charakterze przeprowadzonych analiz. W dysertacji zastosowano również zaawansowane i nowatorskie podejście metodologiczne, które może być wartościowym punktem wyjścia do kolejnych analiz. Ponadto badania przeprowadzone w dysertacji pozwoliły na opracowanie narzędzia diagnostycznego, za pomocą którego możliwe jest monitorowanie rozwoju sektora kultury w skali lokalnej. Oczywiście jego wdrożenie wymaga jeszcze wielu dodatkowych prac o charakterze wdrożeniowym, ale interesariusze dostali bardzo zaawansowany materiał wynikowy. Biorąc pod uwagę słabe zbadanie opisywanego zagadnienia od strony teoretycznej jak i empirycznej uważam, że problematyka badawcza wybrana przez Doktorantkę ma duże walory aplikacyjne. Bardzo pozytywnie oceniam wybrany temat badawczy z uwagi na jego duże znaczenie w teorii ekonomii i finansów oraz przydatność dla interesariuszy polityki gospodarczej.

2. Umiejętność sformułowania problemu badawczego

Problem badawczy został postawiony w sposób jednoznaczny. Doktorantka w pierwszym rozdziale sformułowała główny cel pracy, którym jest zidentyfikowanie ekonomiczno-społecznych uwarunkowań zróżnicowania przestrzennego rozwoju sektora kultury w Polsce Wschodniej oraz cele szczegółowe do których zaliczone zostały:

- skonstruowanie definicji operacyjnej sektora kultury,

- opracowanie miernika syntetycznego rozwoju sektora kultury w makroregionie,
- poznanie zróżnicowania przestrzennego sektora kultury w powiatach i miastach na prawach powiatu w makroregionie Polski Wschodniej w latach 2012 i 2016,
- określenie poziomu rozwoju ekonomiczno-społecznego jednostek powiatowych w Polsce Wschodniej w latach 2012 i 2016 z wykorzystaniem miary syntetycznej,
- zidentyfikowanie, które z uwarunkowań funkcjonowania sektora kultury w Polsce Wschodniej są istotne,
- poznanie sposobu postrzegania i korzystania z sektora kultury przez mieszkańców wybranych jednostek lokalnych (Autorka skoncentrowała się na powiatach i miastach na prawach powiatu).

Cel przedstawiony w rozprawie jest zdaniem Recenzenta bardzo ważny z punktu widzenia interesariuszy polityki wspierania rozwoju sektora kultury. Ważnym elementem pracy jest jej aplikacyjny charakter, wypracowane wyniki mogą z powodzeniem posłużyć opracowaniu narzędzi wspomagających podejmowanie decyzji, a zatem prowadzenie skutecznej i efektywnej finansowo polityki wspierania rozwoju sektora kultury. Zdaniem Recenzenta jest to bardzo cenne w przypadku rozpraw doktorskich z dyscypliny nauki o ekonomii i finansach. W opinii Recenzenta Doktorantka wykazała się dobrą umiejętnością sformułowania problemu badawczego.

3. Umiejętność wykorzystania literatury przedmiotu

Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością literatury przedmiotu. Zawarty w bibliografii wykaz literatury obejmuje 212 pozycji bibliograficznych oraz 24 pozycje zasobów internetowych, w tym publikacje zagraniczne. Wykorzystana literatura przedmiotu jest aktualna i związana z tematem rozprawy doktorskiej. Przyjmując założenie, że Autorka wszystkie wymienione publikacje przestudiowała to świadczy to o jej dużej pracowitości. Doktorantka w sposób rzetelny i krytyczny przedstawiła poglądy różnych autorów na omawiane zagadnienie, co zasługuje na wyróżnienia. Jej rozważania teoretyczne wskazują na dużą dojrzałość naukową. Analiza literatury przedmiotu została dokonana w sposób bardzo szczegółowy i rzeczowy. Na podstawie dokonanej analizy Autorka formułuje wiele interesujących wniosków. Doktorantka wykazała się bardzo dobrą umiejętnością wykorzystania literatury przedmiotu. Rozważania teoretyczne są podporządkowane celowi rozprawy.

4. Umiejętność opracowania metodyki badań i przeprowadzenia badań

Doktorantka w sposób poprawny określiła założenia badawcze. W sposób bardzo rzeczowy i szczegółowy opisała problem badawczy. Na podstawie analizy literatury przedmiotu Autorka sformułowała poprawne hipotezy badawcze, związane z celem rozprawy. W sposób szczegółowy, co oceniam pozytywnie, opisała sposób prowadzenia badań, który należy uznać za złożony. Postępowanie badawcze jest zgodne z metodyką prowadzenia badań i zapewnia uzyskanie wiarygodnych badań. Narzędzia badawcze zostały prawidłowo dobrane do celu badań. Wszystkie narzędzia badawcze zostały opisane w sposób wyczerpujący. Na wyróżnienie zasługuje fakt, że Doktorantka w pracy wykorzystwała różne narzędzia badawcze, takie jak badania ankietowe ściśle związane z prowadzonymi zaawansowanymi analizami statystycznymi na danych wtórnych. Zastosowanie tych narzędzi badawczych pozwoliło Autorce zrealizować z sukcesem założone w pracy cele. W sposób kompetentny zostały opisane metody analizy danych. Uważam, że Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością analizy statystycznej otrzymanych wyników. Na wyróżnienie zasługuje jej bardzo dobry warsztat metodyczny.

5. Umiejętność zaprezentowania wyników badań i formułowania wniosków z badań

Doktorantka w sposób bardzo dobry zaprezentowała wyniki badań. Zostały bardzo dobrze udokumentowane w treści rozprawy oraz poprzez dołączenie do niej załączników, w których zawarte zostały dokumenty wykorzystane w procesie badawczym. Dokonanie przez Autorkę oceny empirycznych wyników i formułowania wniosków z badań Recenzent ocenia pozytywnie. Autorka wykazała się ponadto umiejętnością wykorzystania różnych narzędzi badawczych, dzięki czemu sposób weryfikacji hipotez badawczych jest poprawny. Na wyróżnienie zasługuje ta część rozprawy, w której Doktorantka dokonuje w sposób przekonujący podsumowania weryfikacji hipotez. O Jej dużej dojrzałości naukowej świadczą również wnioski i uogólnienia sformułowane na podstawie badań, z którymi Recenzent się w pełni zgadza.

6. Osiągnięcia naukowe dokonane w pracy

Do osiągnięć naukowych Doktorantki, wykazanych w recenzowanej pracy, należy zaliczyć:

- nowatorskość podejmowanej w rozprawie problematyki badawczej,

- dokonanie szczegółowego przeglądu literatury przedmiotu odnoszącego się do zagadnienia sektora kultury w kontekście makroregionu Polski Wschodniej,
- zidentyfikowanie oraz opisanie czynników wdrożenia narzędzia analitycznego do polityki gospodarczej,
- opracowanie autorskiej metodyki badań,
- opracowanie autorskich narzędzi badawczych,
- dokonanie weryfikacji hipotez badawczych w oparciu o przedstawione źródła literaturowe oraz zebrany materiał empiryczny,
- opracowanie rekomendacji wynikających z przeprowadzonych badań dla polityki wspierania rozwoju sektora kultury w makroregionie Polski Wschodniej.

7. Prawdliwość konstrukcji pracy

Konstrukcja pracy jest logiczna. Posiada ona wszystkie wymagane dla rozprawy doktorskiej części. Praca zawiera rozdziały teoretyczne dobrze charakteryzujące omawiane w pracy doktorskiej zagadnienie oraz rozdziały badawcze, które również zostały prawidłowo skonstruowane.

8. Jakość edytorska pracy

Poziom edytorski pracy uważam za bardzo dobry. Autorka posługuje się zrozumiałym językiem. Używane pojęcia są jednoznaczne. Pracę wzbogacają 24 tabele, 30 rysunków oraz 26 wykresów. Należy podkreślić, że większość z nich to opracowania własne Autorki, co świadczy o Jej umiejętności dokonywania syntezy i dużej samodzielności.

IV. Konkluzja

Mgr Katarzyna Gabryjończyk wykazała się umiejętnością sformułowania oryginalnego celu badawczego. Praca jest bardzo dobrze osadzona w literaturze przedmiotu. Opracowana przez Doktorantkę metodyka badań jest właściwa dla zrealizowania celu badawczego. Sposób przeprowadzenia badań i prezentację wyników w rozprawie doktorskiej oceniam bardzo pozytywnie.

Rozprawa doktorska mgr Katarzyny Gabryjończyk stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Doktorantka wykazała się bardzo dobrą wiedzą teoretyczną w naukach ekonomicznych w szczególności w dyscyplinie nauk o ekonomii i finansach oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Mając na uwadze powyższe stwierdzam, że pomimo uwag recenzowana rozprawa doktorska mgr Katarzyny Gabryjończyk pt. „Ekonomiczno-społeczne uwarunkowania przestrzennego zróżnicowania sektora kultury w Polsce Wschodniej” spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w świetle Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki i wnoszę o jej przyjęcie przez Radę Dyscypliny Ekonomii i Finansów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Warszawa, 13.06.2023 r.